

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm"

Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:

 dos. Zaur Məmmədov
"02" "06" 2026-cı il

**Fənn sillabusu
(işçi tədris proqramı)**

İxtisasın şifri və adı: 6008007 - "Turizm bələdçiliyi", 6008008 – "Turizm işinin təşkili"

Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə

Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Mühəsibat uçotu

Fənn proqramı: (Fənn proqramı LDU-nun 30 aprel 08 sayılı EŞ-nin qərarı ilə nəşr hüququ verilmişdir).

Kodu: İPF-B09

Tədris ili: III-2026/2027. Semestr: V (Payız)

Tədris yükü: Cəmi: 50 saat. Auditoriya saati: 14 saat (10 saat müəhazirə, 4 saat seminar)

Tədris forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

Auditoriya №:

Saat:

II. Müəllim haqqında məlumat: Quliyev Ülvi Fərman oğlu, i.ü.f.d., dos.

Məsləhət günləri və saati: V gün saat 12⁰⁰-13⁰⁰

E-mail ünvanı: guliyev.ulvi@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç., 170-a

III. Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. Q.Ə.Abbasov "Mühəsibat uçotu". Dərslik, Bakı, "İqtisad Universiteti" nəşriyyatı, 2015.
2. A.M.Cəfərov "Mühəsibat uçotu". Bakı, 2011
3. A.H.Əliyeva. Mühəsibat uçotu. Dərs vəsaiti. Bakı, "Elm və təhsil", 2016, 256 səh.

Əlavə ədəbiyyat

4. "Mühəsibat uçotu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 2004
5. Бухгалтерский учет в ресторанно-гостиничном бизнесе и туризме : учебник / С.А. Касьянова. — Москва : ИНФРА-М, 2025. — 215 с.
6. Казакова, Н. А. Основы анализа бухгалтерской (финансовой) отчетности компании : учебник / Н.А. Казакова, Л.В. Пермитина ; под ред. Н.А. Казаковой. — Москва : ИНФРА-М, 2024. — 314 с.
7. Касьянова С.А. Бухгалтерский учет в ресторанно-гостиничном бизнесе и туризме. Учебник. Инфра-М, 2021. — 215 с.
8. Каурова, О. В. Бухгалтерский учет предприятия туристской индустрии : учебник / О. В. Каурова, А. Н. Малолетко, О. В. Шинкарева. — Москва : КноРус, 2020. — 251 стр.
9. Организация системы управленческого учета и контроллинга на предприятии : учебник / Е.В. Никифорова, Р.К. Поляков, Т.Е. Степанова *и др.+ ; под общ. ред. д-ра экон. наук, проф. Е.В. Никифоровой. — Москва : ИНФРА-М, 2026. — 193 с.
10. Фельдман, И. А. Бухгалтерский учет : учебник для вузов / И. А. Фельдман. — Москва : Издательство Юрайт, 2023. — 287 с.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Turizm sektorunda mühəsibat uçotunun peşəkar səviyyədə təşkili və tətbiqi üçün Mühəsibat uçotu fənni böyük əhəmiyyət kəsb edir. Müasir turizm müəssisələrinin

maliyyə və əməliyyat strukturu mürəkkəb olduğundan düzgün uçot sistemlərinin tətbiqi fəaliyyətin effektivliyini təmin edir. Turizm sahəsində gəlir, xərc və maya dəyərinin düzgün uçotu müəssisələrin maliyyə dayanıqlığını və strateji qərarların qəbulunu asanlaşdırır. Fənn inventarizasiya, audit və vergi öhdəliklərinin yerinə yetirilməsində tələbələrə praktik biliklər verir, hüquqi və maliyyə risklərinin idarə olunmasını təmin edir. Rəqəmsal texnologiyalar və mühasibat proqramlarının tətbiqi uçot proseslərini avtomatlaşdırır və şəffaflığı artırır. Beynəlxalq maliyyə hesabat standartlarının (IFRS) tətbiqi turizm müəssisələrinin global iqtisadi mühitə uyğun fəaliyyət göstərməsinə imkan yaradır. Fənn həm nəzəri, həm də praktik bacarıqların formalaşmasına xidmət edərək tələbələrin peşəkar və rəqəbatqabiliyyətli mühasib kimi yetişməsinə təmin edir. Nəticədə, bu fənn turizm sektorunda maliyyə hesabatlarının düzgün təşkili, resursların səmərəli idarə olunması və strateji idarəetmə üçün həyati əhəmiyyət kəsb edir.

Fənn turizm sahəsində mühasibat uçotu ilə tanışlıq, onun prinsiplərini və tətbiq metodlarını mənimsəmək, turizm müəssisələrində maliyyə hesabatlarının hazırlanmasını və uçotun təşkili bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədi daşıyır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar, məşğələ və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir;
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir;
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladıqı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baladan aşağı	F	qeyri-kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görələcəkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə: 10 saat; Seminar: 4 saat; Cəmi: 14 saat.

№	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Saat		Tarix
		Mühazirə	Seminar	
1.	Mövzu № 1. Fənnin predmeti və metodları Plan: 1. Uçot haqqında anlayış 2. Mühəsibat uçotu nədir? 3. Mühəsibat uçotunda əsas anlayışlar, predmeti və metodu 4. Mühəsibat uçotunun prinsipləri 5. Mühəsibat uçotunda rəqəmsal tətbiqlər və mühəsibat proqramları 6. Turizmdə mühəsibat uçotuna nəyə görə ehtiyac var və mühəsibin vəzifələri nələrdir? 7. Turizmdə mühəsibat uçotunun aparılmasının əsas tələbləri və vəzifələri 8. Turizmdə mühəsibat uçotunun digər sahələrin mühəsibat uçotundan fərqi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-10]	2		
2.	Mövzu № 2. Turizmdə uçot siyasəti, uçot qaydaları və uçot sənədləri Plan: 1. Turizmdə uçot siyasəti anlayışı və onun formalaşması 2. Turizm təşkilatının uçot siyasətinə metodoloji, təşkilati-texniki istiqamət baxımından əsas baxışları 3. Mühəsibat uçotunda istifadə olunan sənədlər 4. Turizmdə mühəsibat uçotu qaydaları 5. Turizmdə mühəsibat uçotunun elektron formada aparılması qaydası Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-10]	2	2	
3.	Mövzu № 3. Mühəsibat balansı, hesablər planı və maliyyə hesabatları Plan: 1. Mühəsibat balansı, onun əhəmiyyəti, funksiyaları və strukturu 2. Mühəsibat uçotunun hesablər planı 3. Mühəsibat uçotunda ikitərəfli yazılış üsulu 4. Sintetik və analitik uçot hesablari və onların xarakteristikası 5. Maliyyə hesabatları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-10]	2		
4.	Mövzu № 4. Turizm və otelçilikdə inventarizasiya və turizmin xidmətinə çəkilən məsrəflərin uçotu Plan: 1. Inventarizasiya haqqında anlayış və onun aparılması 2. Turizm və otelçilikdə inventarizasiyaya hazırlıq işləri və nəticələrinin uçotda əks etdirilməsi 3. Səyyar vergi yoxlaması zamanı vergi orqanları tərəfindən inventarizasiyanın aparılması 4. Turizmdə məsrəf, xərc və maya dəyəri anlayışı 5. Turist təşkilatlarında məhsulun maya dəyəri	2	2	

	kalkulyasiyasının maddələri və turisməhsul n/ə-ləri üzrə faktiki maya dəyəri		
	6. Turizm məhsulu satışının maya dəyəri və turizmde uçotu təşkil etmək üçün məsrəflər		
	7. Turizmde və otelçilikdə kommersiya xərcləri və onun uçota alınması		
	Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-10]		
5.	Mövzu № 5. Turizmde müxtəlif mühasibat əməliyyatlarının uçotu və mehmanxana xidmətində mühasibat uçotunun təşkili	2	
	Plan:		
	1. Turizmde kassa əməliyyatları uçotu		
	2. Turizmde kassanın inventarizasiyası		
	3. Turizmde hesablama hesabı üzrə əməliyyatlar uçotu		
	4. Turizmde xarici valyuta ilə əməliyyatlar		
	5. Turizmde əmək haqqı və onun ödənilməsi uçotunun təşkili		
	6. Turizmde işçi heyətinə hesablanmış əmək haqqı məbləğindən tutulmalar		
	7. Turizmde məzuniyyətlərin və müavinətlərin hesablanması və ödənilməsinin uçotu		
	8. Turizm müəssisələrində xalis mənfəətin (zərərin) formalaşması və uçotu		
	9. Mehmanxana biznesində mühasibat uçotunun təşkilində mehmanxana müəssisəsinin vəzifələri və uçotunun sənədləşdirilməsi		
	10. Turist şirkətlərində auditin təşkili		
	Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-10]		
	Cəmi	10 saat	4 saat

XI. Fənn üzrə tələblər: Tələbələr mühazirə və seminar dərslərində fəal iştirak etməli, verilən tapşırıqları vaxtında yerinə yetirməli, kollokvium və imtahanlarda iştirak etməlidirlər. Fənn üzrə tələbələrədən mühasibat uçotunun əsas anlayışlarını, turizm sahəsində uçotun təşkili qaydalarını, maliyyə hesabatlarının hazırlanmasını və praktik uçot əməliyyatlarının aparılmasını mənimsəmələri tələb olunur. Seminar məşğələlərində təqdimat və praktik məsələlərin həlli nəzərdə tutulur.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimat və müzakirə;
- debat;
- müstəqil iş/araşdırma.

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- Mühasibat uçotu prinsiplərini tətbiq edir və mühasibat sisteminin müxtəlif bölmələrinin qarşılıqlı əlaqəsini izah edir;
- Mühasibat uçotu qaydalannın təsirini izah edir və şirkət hesablarının əsas bazasını hazırlayır;
- Maliyyə hesabatlarının elementlərini, ikili yazılış sistemini və yoxlama balansını bilir, mühasibat düzəlişləri daxil olmaqla sadə illik maliyyə hesabatlarını hazırlayır;
- Özəl və ictimai məhdud şirkətlər arasındakı fərqi izah edir, istehsalçılar və xidmət təminatçıları üçün şirkət hesablarının əsas bazasını hazırlayır;
- Yerləşdirmə sənayesi üçün Vahid Hesablama Sistemindən istifadə edərək turizm təşkilatlarının yekun hesabatlarını tətbiq edir;
- Əsas nisbətlərdən və mühasibat uçotunun digər metodlarından istifadə edib maliyyə nəticələrini təhlil edir, məsrəf anlayışını müxtəlif qərar qəbul etmə situasiyalarına tətbiq edir.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV: Kollektivium sualları:

1. Mühasibat uçotunda əsas anlayışlar, predmeti və metodu
2. Turizmdə mühasibat uçotunun digər sahələrin mühasibat uçotundan fərqi
3. Turizmdə uçot siyasəti anlayışı və onun formalaşması
4. Turizmdə mühasibat uçotu qaydaları
5. Mühasibat balansı, onun əhəmiyyəti, funksiyaları və strukturu
6. Mühasibat uçotunun hesablar planı
7. Turizm və otelçilikdə inventarizasiyaya hazırlıq işləri və nəticələrinin uçotda əks etdirilməsi
8. Turizmdə məsrəf, xərc və maya dəyəri anlayışı
9. Turizm müəssisələrində xalis mənfəətin (zərərin) formalaşması və uçotu
10. Mehmanxana biznesində mühasibat uçotunun təşkilində mehmanxana müəssisəsinin vəzifələri və uçotunun sənədləşdirilməsi

XVI. İmtahan sualları:

1. Uçot haqqında anlayış
2. Mühasibat uçotu nədir?
3. Mühasibat uçotunda əsas anlayışlar, predmeti və metodu
4. Mühasibat uçotunun prinsipləri
5. Mühasibat uçotunda rəqəmsal tətbiqlər və mühasibat proqramları
6. Turizmdə mühasibat uçotuna nəyə görə ehtiyac var və mühasibin vəzifələri nələrdir?
7. Turizmdə mühasibat uçotunun aparılmasının əsas tələbləri və vəzifələri
8. Turizmdə mühasibat uçotunun digər sahələrin mühasibat uçotundan fərqi
9. Turizmdə uçot siyasəti anlayışı və onun formalaşması
10. Mühasibat uçotunda istifadə olunan sənədlər
11. Turizmdə mühasibat uçotu qaydaları
12. Turizmdə mühasibat uçotunun elektron formada aparılması qaydası
13. Mühasibat balansı, onun əhəmiyyəti, funksiyaları və strukturu
14. Mühasibat uçotunun hesablar planı
15. Mühasibat uçotunda ikitərəfli yazılış üsulu
16. Sintetik və analitik uçot hesabları və onların xarakteristikası
17. Maliyyə hesabatları
18. Turizm və otelçilikdə inventarizasiyaya hazırlıq işləri və nəticələrinin uçotda əks etdirilməsi
19. Səyyar vergi yoxlaması zamanı vergi orqanları tərəfindən inventarizasiyanın aparılması
20. Turizmdə məsrəf, xərc və maya dəyəri anlayışı
21. Turizmdə və otelçilikdə kommersiya xərcləri və onun uçota alınması
22. Turizmdə kassa əməliyyatları uçotu
23. Turizmdə hesablama hesabı üzrə əməliyyatlar uçotu
24. Turizmdə xarici valyuta ilə əməliyyatlar
25. Turizmdə əmək haqqı və onun ödənilməsi uçotunun təşkili
26. Turizmdə işçi heyətinə hesablanmış əmək haqqı məbləğindən tutulmalar
27. Turizmdə məzuniyyətlərin və müavinətlərin hesablanması və ödənilməsinin uçotu
28. Turizm müəssisələrində xalis mənfəətin (zərərin) formalaşması və uçotu
29. Mehmanxana biznesində mühasibat uçotunun təşkilində mehmanxana müəssisəsinin vəzifələri və uçotunun sənədləşdirilməsi
30. Turist şirkətlərində auditin təşkili

Mühasibat uçotu fənninin sillabusu 6008007 - "Turizm bələdçiliyi", 6008008 – "Turizm işinin təşkili" ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq olunmuşdur ("02" "06" 2026-cı il "20" sayılı iclas protokolu).

Fənn müəllimi:

dos. Ülvi Quliyev

Kafedra müdiri:

dos. Əlixan Bədəlov